

Frågor och svar från Svenska Båtunionens miljökonferens 2022-02-17

Frågor till Svenska Båtunionen om aktuella frågor och Hamnboken

Fråga: Mäts även Zink vid en XRF-mätning?

Ja, XRF-instrumentet mäter halten av metallerna Bly, Zink, Koppar och Tenn. För närvarande finns inget "referensvärde för sanering" för Zink eller Bly.

Fråga: Det vore intressant att veta hur stor andel av de 60% "biocidfria" båtarna som har ett tennvärde under mätinstrumentets mätgräns.

Vårt XRF-instrument är väldigt känsligt och kalibrerat så att "mätgränsen" för tenn ligger på 1.8 ug/cm2. Hur stor andel båtar som ligger under den mätgränsen har vi inte analyserat i dagsläget, men kanske är något vi gör framöver.

Fråga: Carl, du sa att de gråa under mätvärdena INTE behöver saneras, stämmer det?

Japp, det stämmer.

Fråga: När kommer den reviderade Hamnboken att lanseras?

Hamnboken kommer under 2022 och vi arbetar för en lansering i september.

Frågor till Drivkraft Sverige om hållbara drivmedel

För svar på frågor hänvisas till Drivkraft Sveriges hemsida och framtagna broschyrer, se länk nedan.

[Frågor och svar om E10 \(generellt\)](#)

[Frågor och svar om E10 för fritidsbåtar](#)

[Drivmedel för motorer på sjön \(broschyr\)](#)

[Information om mikroorganismer i diesel \(broschyr\)](#)

[Frågor och svar om alkylatbensin](#)

Frågor till Hempel om Hempaspeed

Fråga: Siliconfärgerna är ju fantastiska! Men går det att få dem mindre "hala"? Det händer ju att vi håller på att tappa båtarna på vagnarna när vi ska hantera dem på varvet eller att de faktiskt "blåser av bockarna" under vintern...

Tyvärr ligger det i produktens natur, hurvida Hempaspeed är lika hal som SilicOne får vi (Hempel) återkomma med.

Fråga: Krävs skrovrent för Hempaspeed?

Nej, man kan måla ett spärrskikt med Conversion primer för att försegla den gamla bottenfärgen.

Fråga: Funkar hydrogelen på träskrov?

Om inte träet rör sig för mycket, risken är att Conversion primer som är en epoxi som man använder som grund spricker.

Fråga: Behöver man avlägsna gammal färg innan man lägger på Hempaspeed?

Nej, man kan måla ett spärrskikt med Conversion primer för att försegla den gamla bottenfärgen.

Fråga: Funkar den på träbåtar impregnerade med linolja sedan 30-talet?

Om inte träet rör sig för mycket, risken är att Conversion primer som är en epoxi som man använder som grund spricker.

Fråga: Partikelsläpp från denna typ av färg (Jfr "plaster i hav") i sjön/under gång?

Hempaspeed ger en hårdyta som inte släpper några ämnen såsom mikroplaster.

Fråga: Vad säger miljöförvaltningen om färgen?

Då den inte innehåller några biocider och inte släpper ifrån sig något vid avspolning så skall dem inte ha några invändningar mot användning.

Fråga: Funkar Hempaspeed som spärrfärg?

Inte Hempaspeed i sig men tillsammans med Conversion primer. Dock är synen på spärrfärger olika beroende på kommun.

Fråga: Fungerar färgen på båtar som ligger i sjön en vinter?

Den fungerar utmärkt även om båten skulle ligga i under vintern men vi rekommenderar ett lyft och ett nytt lager innan nästa säsong

Fråga: Kommer tillsynsmyndighet (kommun) att godkänna spolning på land utan spolplatta?

Då den inte innehåller några biocider och inte släpper ifrån sig något vid avspolning så skall dem inte ha några invändningar mot användning. Dock är det en fråga som bör kontrolleras lokalt med berörd tillsynsmyndighet.

Fråga: Funkar konverteringsfärgen även på VC 17 dvs teflonbaserad färg?

Den fungerar på VC-17 efter rengöring och en lätt slipning

Fråga: Innehåller TF också Silicon?

Nej, Hempaspeed innehåller ingen silikon.

Fråga: Vid skrovrent, behövs Conersion Primer innan Hempaspeed?

Nej, då kan man använda Hempel's epoxi Light Primer och måla sista lagret inom två timmar, lite klibbig.

Fråga: Adress till Mattias?

mabo@hempel.com

Fråga: Hur mäter man vad en båtbottnen släpper? Ni nämnde detta i spaningen.

Det finns ett antal olika mätmetoder. Dessa är dock inte harmoniserade inom EU och bygger på lite olika beräkningsmodeller och tekniker. Då vi inte är specialister inom detta rekommenderas European Chemicals Agency (ECHA) för mer detaljerad information.

Fråga: Bör man grunda med epoxi om man slipat skrovrent?

Man bör grunda om man har en plastbåt för att skydda mot vatteninträngning.

Frågor till Mattias Rust om nya mottagningsdirektivet för avfall

Fråga: Vem skall godkänna den plan för avfallshantering som vi har/skall ha?

Enligt förslaget ska kommunen godkänna båtklubbens avfallshanteringsplan.

Fråga: Vad tror ni kommunerna kommer att säga när de nu kan få en helt ny uppgift att hantera avfallshanteringsplaner? Vill kommunerna göra detta?

Detta vet vi inte i dagsläget, men vi hoppas på att kommunerna kommer att framföra sina synpunkter i remissvar.

Fråga: Mottagande av avfall från fartyg - finns det en storlek på vad som är ett fartyg?

Direktivet gäller alla fartyg och fritidsbåtar med en skrovlängd om minst 2,5 meter omfattas.

Kommentar Carl Rönnow: Mottagningsdirektivet är ute på remissrunda och sista dag för att svara på remissen är 22 mars 2022. Lag- och förordningsändringarna föreslås träda i kraft 1 november 2022. Mottagningsdirektivet innehåller också ett förslag på ny definition av fritidsbåtshamn. Ta del av hela förslaget på regeringens hemsida [här](#).

Frågor till Arvid Sundelin om markföroreningar på en båtklubb

Fråga: Finns det riktvärden/gränsvärden för olika kemikalier i marken?

Ja, Naturvårdsverket har tagit fram riktvärden för förorenad mark. Dessa finns att ta del av [här](#). För båtklubbar gäller riktvärden för MKM (mindre känslig mark).

Fråga: Om det ämne som utgör en förorening var tillåtet att använda när föroreningen gjordes. Kan klubben då hållas ansvarig?

Det beror helt på när i tiden - dvs innan/efter 1969 (när miljöskyddslagstiftningen implementerades) eller innan/efter 1998 (när miljöbalken implementerades).

Fråga: Är det skillnad på brukare och verksamhetsutövare? Är den enskilde båtägaren skyldig att anmäla förorening som legat i marken sedan 40-talet?

Exempel på brukare är arrendator och hyresgäst, vilket i detta fall är båtklubben om båtklubben arrenderar marken av kommunen eller annan fastighetsägare. Underrättelseskyldigheten (att anmäla

en förorening till tillsynsmyndigheten enligt 10 kap. 11 § miljöbalken) gäller enbart vid vetskap om förorening och inte vid misstanke.

Fråga: Vem gör ansvarsutredningen?

Tillsynsmyndigheten är ansvarig för att utföra en ansvarsutredning.

Fråga: Vad händer om en båtklubb bedöms vara ansvarig för att sanera men båtklubben anser att man inte har råd att göra saneringen och man avvecklar båtklubben.

Det går att ansöka om statligt stöd om ansvariga inte kan bekosta saneringen. Ansökan görs hos Naturvårdsverket i enlighet med förordningen (2004:100) om statsbidrag för avhjälpande av föroreningsskador (uppdaterad lag som träder i kraft 2022-03-08).

Fråga: Klubbarna är ofta ideella föreningar. Vilket ansvar faller på styrelse - eg tidigare styrelser?

Om tidigare styrelse har beviljats ansvarsfrihet på årsmöte faller inget ansvar på dem.

Fråga: Vi har blivit ålagda av kommunen att göra en inventering av förorenad mark avseende vår båtuppställningsplats som vi arrenderar av kommunen, en sk MIFO fas 1. Av de prover vi tagit visar de på förhöjda värden av bla koppar och zink och har nu fått marken klassad som riskklass 3. Kan en "ansvarsutredning" vara aktuell i en fortsättning av ärendet? Ska kommunen göra denna?

MIFO fas 1 är egentligen bara en historisk bedömning av verksamheten (ålder, antal båtar, närhet till känsliga områden mm) och därefter görs en schablonbedömning av verksamheten på skala 1 - 4. Om ni har tagit egna prover och fått marken klassad till riskklass 3 (måttlig risk för människors hälsa och miljön) innebär det att ni har gjort en MIFO fas 2. Att ni har fått riskklass 3 innebär också att ni troligen inte kommer att prioriteras för åtgärder framöver - men om kommunen kommer med uppmaningar om att ni ska vidta åtgärder, rekommenderas att ni kräver en ansvarsutredning. Tillsynsmyndigheten är ansvarig för att genomföra ansvarsutredningen.

Kommentar Carl Rönnow: Markföroreningar på båtklubbar och det juridiska ansvaret är komplexa frågor. Jag rekommenderar att ni inom båtklubben börjar med att se över ert arrendeavtal samt hur er båtklubb förhåller sig till de årtal som Arvid gick igenom.

Vill ni på egen hand läsa mer om markföroreningar har Statens Geotekniska Institut tagit fram två publikationer: Förorenad mark vid uppställningsplatser för fritidsbåtar - Inventering, undersökning, riskbedömning och åtgärder ([SGI 2018:42](#)) samt Förorenad mark vid uppställningsplatser för fritidsbåtar - Ansvar och finansiering ([SGI 2018:43](#)).